

Az augsburgi csata

Kristó Gyula tanulmánya

Az esemény ismert, szerepel minden történelmi tankönyvben: 955. augusztus 10-én a kalandozó magyarok serege megsemmisítő vereséget szenvedett Augsburg mellett, a Lech folyó mezején I. Ottó német király hadaitól. Valóban sorsdöntő napnak bizonyult az ütközeté, hiszen egyszer s mindenkorra elvette eleink kedvét a nyugati irányú nagyobb hadivállalkozásoktól, lezárta tehát a magyar történelem egy korszakát. Sorsdöntő jellege éppen abban rejlik, hogy „mintegy fókusz-ként magába gyűjti és visszacsugározza a megelőző és követő évek problematikáját”. Nem érthető ugyanis a Lech-mezei csata a magyar kalandozások vizsgálata nélkül, miként nem értékelhető jelentősége sem a 955-öt követő fejlemények ismeretének hiányában.

Egy-egy esemény olykor valóban sorsdöntőnek bizonyul a történelemben, köré csoportosíthatjuk a korszak valamennyi fontos összetevőjét. Ezért kiváló ötlet a *Sorsdöntő történelmi napok* című könyvsorozat, melyben kitűnő történészek vállalkoztak ilyen összefoglalók *tudományos igényű, mégis közérthető* formában történő megírására. „Petőfi napja”, 1848. március 15. elemzése nyitotta a sort, s a napok között akadt csata — a rozgonyi, a mohácsi —, békekötés — a szatmári —, még

egy forradalom — az őszirózsás —, aztán József császár nevezetes tollvonása, meg Horthy elfuserált kiugrási kísérlete. Megannyi izgalmas, korszakot záró, korszakot nyitó történelmi fordulópont.

Ilyen volt kétségtelenül az augsburgi csata is. Kristó Gyula alapos monográfiában ismerteti előzményeit, a magyar kalandozások hátterét, okait, következményeit, a források alapján rekonstruálható részleteit, s nem utolsósorban jelentőségét. Nagy hangsúlyt kapnak ugyanakkor a csata megítélésében mutatkozó későbbi viták, különböző nézetek is. „Nem csupán a X. századot át- meg átszövő problémák bonyolultsága, sokarcúsága, hanem a forrásadottság korlátai, egyoldalúsága miatt sem beszélhetünk értelmezésbeli, megítélésbeli egységről az egyes kutatók között — írja Kristó Gyula. — Nem vállalkozhat tehát a nem létező uralkodó közvélemény (a szakemberek communiája) tükröztetésére e könyvem. Bevallottan *egy* álláspontot képvisel a lehetséges és jogosult álláspontok közül, tiszteletben tartva mások ettől eltérő koncepcióit.” Tiszteletre méltó tudósi magatartás, mely valóban megmutatkozik az egész rendkívül információ-gazdag és lebilincselő, élvezetes stílusú kötetben. (*Akadémiai*)